

ЧОРНОБИЛЬ: БІЛЬ МИНУЛОГО?

ПРОБЛЕМА МАЙБУТНЬОГО!

Минулого тижня в Києві з 29-го по 3-є червня відбувалася Міжнародна конференція "Наслідки Чорнобильської катастрофи та стратегії їх подолання"

20 років минуло від дня найбільшої трагедії ХХ століття – Чорнобильської катастрофи. Три найбільш постраждали держави – Білорусь, Росія та Україна продовжують нести тягар соціально-економічних та екологічних наслідків. Тяжкі економічні умови визначали всі ці роки невід'ємний характер дій збоку урядів держав, які постраждали. Через 20 років виникла необхідність нової стратегії, яка визначає планування довгострокових дій, спрямованих на покращення життя постраждалих та вивчення наслідків катастрофи.

Досвід України, Білорусі, Росії та інших держав, які постраждали внаслідок Чорнобильської аварії, вказав на ряд основних проблем:

- відсутність своєчасної та об'єктивної інформації;
- безсилля впливу на хід подій;
- відсутність балансу між технічними можливостями та духовним розвитком людини;
- недостатня відповідальність перед майбутніми поколіннями.

На конференцію прибули надзвичайно цікаві люди з усього світу. Ольга КОВАЛЕНКО зачитала звернення від голови Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду "Україна 3000" пані Катерини Ющенко до учасників конференції.

– Чорнобиль – знакова катастрофа, – наголосила в своєму слові Ольга Петрівна. – На жаль, ми звикли й змирилися з цією бідою.

Ангеліна НЯГУ, професор, Президент Асоціації "Лікарі Чорнобиля" – вона ж голова оргкомітету конференції, насамперед подякувала всім, хто протягом цих 20-ти років поруч з нашою бідою.

– Особливе спасибі кубинському народові за теплий прийом наших дітей, – наголосила пані професор, – а скільки теплих слів подяки потрібно сказати на адресу уряду Японії. Вони найближче стоять до нашої бід. Сьогодні варто згадати добрим словом ліквідаторів 1986-го та 87-го років і тих, хто продовжує боротися з наслідками аварії і нині.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися в перший

Робоча президія конференції

день її роботи Олена КУТОВА, начальник відділу департаменту МНС, Омелян ШВЕЦЬ, представник комітету Верховної Ради, Олена КУЛАКОВА (Росія), Олена СОСНОВСЬКА (Білорусь), Себастьян ПЛЮГБЕЙЛ, (Німеччина), Павло ЗАМОСТЬЯН, менеджер Програми ПРООН в Україні.

Зокрема Павло Замостьян наголосив на тому, що Чорнобильська Програма відродження та розвитку розпочала свою діяльність на основі рекомендацій Звіту "Гуманітарні Наслідки Аварії на Чорнобильській АЕС: Стратегія Відродження", ініційованого агенціями ООН у лютому 2002 року. ЧПВР є третьою фазою Чорнобильської Програми ООН, яка діяла в 1999-2002 роках.

Мета діяльності ЧПВР – це підтримка зусиль уряду України щодо подолання довготермінових соціальних, економічних і екологічних наслідків Чорнобильської катастрофи, створення більш сприятливих умов життя та забезпечення сталого людського розвитку в регіонах, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.

Основними досягненнями ЧПВР є й сприяння вдосконаленню національних програм з подолання наслідків Чорнобильської катастрофи (дослідження, круглі столи, конференції, залучення до діалогу національних та міжнародних партнерів ЧПВР), і втілення принципу "Громади і влада: партнери з питань відродження та розвитку".

За минулі два роки громадами реалізовано понад 100 проектів відродження та розвитку на загальну суму більше 9-ти мільйонів гривень. З них понад 3 мільйони – внесок ЧПВР. Медичне обладнання надане для більш, ніж 20 сільських фельдшерсько-акушерських пунктів.

У співробітництві з провідними науковими установами розроблено та розповсюджуються серед населення інформаційні матеріали щодо наслідків аварії на ЧАЕС та умов безпечного проживання на забрудненій території.

– Узагальнення, які було зроблено до 20-х роковин Чорнобильської катастрофи, на міжнародному рівні (Чорнобильський форум у Відні, міжнародні конференції у Мінську та Києві) та у Національних доповідях постраждалих країн, свідчать, що наслідки катастрофи у повному обсязі не ліквідовано й у віддалений період після неї ще необхідно надавати допомогу постраждалим та здійснювати різноманітні заходи їх захисту. В Україні у переважній більшості вони знайшли підтвердження у затвердженій Законом України від 14 березня 2006 року №3522-ІУ Загальнодержавній програмі подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006-2010 роки. Фінансування її передбачено за рахунок коштів Державного бюджету.

ЧОРНОБИЛЬ: БІЛЬ МИНУЛОГО? ПРОБЛЕМА МАЙБУТНЬОГО!

*Продовження.
Початок на 1-ій стор.*

Член національної комісії з радіаційного захисту населення України Микола Лук'янець, зокрема, зазначив, що найбільшу кількість постраждалих внаслідок катастрофи — 3364475 осіб було зареєстровано у 1998 році. Станом на 1 січня 2006 року постраждалими в країні ще є 2594971 громадянин, у складі яких 106824 інвалідів і хворих у зв'язку з катастрофою та 617660 дітей у віці до 14 років.

Стан здоров'я постраждалих за роки після катастрофи поступово погіршується. За результатами щорічної диспансеризації, на початок 2006 року визнано хворими 95,3% ліквідаторів аварії та 79,8% дітей. Кількість дітей-інвалідів серед постраждалих у 4 рази перевищує середньопопуляційний рівень.

Наведені дані свідчать, що в третьому десятиріччі масштаби і рівні радіоактивного забруднення залишаються ще значними. За прогнозними розрахунками очікується погіршення здоров'я ліквідаторів аварії і жителів забруднених територій. Більш, ніж 2 мільйони постраждалих, ще будуть піддаватися хронічному опроміненню малими дозами радіації. Вирішення проблем буде забезпечуватися заходами загаль-

нодержавної програми подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006-2010 роки, затвердженої Верховною Радою України 14.03.2006 року.

— Щорічно у 10 тисяч осіб з числа дорослого населення інвалідність, пов'язана з аварією на ЧАЕС, — сказала в своєму виступі Тамара Войтчак, представниця Українського державного НДІ медико-соціальних проблем інвалідності. — У структурі первинної інвалідності у зв'язку з аварією на ЧАЕС за групами обліку кількість інвалідів з числа потерпілого населення поступово зростає — з 23,7% у 1992 році до 60,4% у 2005 році. У структурі первинної інвалідності чорнобильського контингенту з 2001 року перше місце посідають новоутворення, на які у 2005 році припадає 53,3% за період 1992-2005 рр. інвалідність чорнобильців внаслідок новоутворень зростає майже у 4 рази. В інвалідності внаслідок злоякісних новоутворень перше місце посідають онкологічні захворювання органів травлення, дихання, щитоподібної залози. Друге місце в первинній інвалідності чорнобильців посідають хвороби системи кровообігу, на які у 2005 році припадає 32,5%, серед них тепер переважають цереброваскулярні хвороби

(інсульт, дисциркуляторна енцефалопатія) — 41,4%, ішемічна хвороба серця — 27,7%. Ця інвалідність має вплив на первинну інвалідність з цих класів хвороб в областях, населення яких потерпіло від аварії на ЧАЕС.

Метою медичного захисту повинне бути не тільки призупинення негативних тенденцій в стані здоров'я постраждалих, але й його покращення у порівнянні з не постраждалими населенням. У здійсненні цих заходів важливе місце повинно належати уточненню доз опромінення населення України за перший післяаварійний рік.

Друге місце за пріоритетністю належить економічному відродженню населених пунктів і територій за межами зони відчуження, що зазнали радіоактивного забруднення, а також місць компактного проживання переселених громадян. Здійснення цих заходів повинно проводитися в двох напрямках: проведенні протирадіаційних заходів захисту населення в місцевостях, де рівні доз опромінення перевищують річну межу, та реабілітації територій за радіаційним забрудненням до рівнів, які б відповідали сучасним вимогам ведення господарської діяльності.

Брехливе приховування Комуністичною парті-

єю СРСР правди про катастрофу 26 квітня 1986 року на 4-му блоці Чорнобильської атомної станції, боягузтво високих чиновників України та дезінформація населення, бомбування аморальними медиками народу "радіофобією" призвело до народного вибуху недовіри до урядових структур. За великим рахунком розпад СРСР почався саме з чорнобильської брехні. Применшування значення Чорнобильської катастрофи в світовому масштабі почалося із зацікавлених висновків першого проекту-звіту МАГАТЕ в 1991 році та мовчазної згоди з цими висновками як у Москві, так і в Україні. Тому сприяв, і невідомий до недавніх пір, для широких кіл договір між МАГАТЕ та ВООЗ від 1959 року про нерозповсюдження даних про наслідки аварій на АЕС на здоров'я людей, якщо ці дані будуть суперечити інтересам МАГАТЕ. Звіт ООН 2002 року знову зробив акцент на психологічному стресі, а не на тяжких медичних наслідках. Але жахливі цифри прооперованих з приводу раку щитовидної залози тільки у дітей — більше 3000 — України змусили ООН визнати Чорнобильську катастрофу причиною цього захворювання. Результати третього Звіту ООН ви-

кликають обурення некомпетентністю тих 100 експертів, які були запрошені для надання висновків, фактично фальсифікуючи їх.

Насадження громадськості думки про безпечність атомної енергетики, про подальший її розвиток у світі та одержанні великих коштів на її потреби — ось мета МАГАТЕ. А після того, як вартість захоронення радіоактивних відходів зростає у 100 разів і АЕС стали нерентабельними, міжнародні атомні концерни зіткнулися з відсутністю замовлень на нові блоки. Ось МАГАТЕ під прикриттям ООН і повторює стару брехню про безпечність малих доз радіації. В пресі навіть з'явився вислів "ООН втомилася від Чорнобиля".

Гуманітарна допомога від світового товариства була щирою допомогою людей, які розуміли рівень катастрофи. Потерпілі від наслідків "мирного" атома повірили, що вони не самотні, що міжнародне товариство зацікавлене їм в допомозі. Це був перший поштовх віри в майбутнє абсолютно незахищених людей.

— Зрозуміло, що екологічні наслідки Чорнобиля не можуть розглядатися в ізоляції від його соціальних, економічних та інституційних аспектів в Україні — підкреслила в своєму виступі Ангеліна НЯГУ, президент асоціації "Лікарі Чорнобиля". — Міжнародна спільнота і громадяни країни зацікавлені не лише у безпеці саркофагу над реактором, але також у знаннях щодо

довготермінових ефектів радіоактивних випадіння на здоров'я, які можуть бути одержані, та знаннях щодо потреб управління і реабілітації, які виникають після аварій. Однак, науковий інтерес до уроків Чорнобиля не можна задовольнити в ізоляції від благополуччя тих, чие життя було розбите Чорнобилем.

Є мало сумнівів щодо того, що Україні доведеться пройти довгий період реабілітації. Для того, щоб реалізувати програму мінімізації соціально-економічних, медичних і радіоекологічних ефектів Чорнобиля, необхідно буде мобілізувати не лише національні зусилля, але також зусилля міжнародного співтовариства. Чорнобиль в Україні є не лише болючим спогадом про минуле, але і великою сучасною проблемою і ще навіть більшим майбутнім викликом.

Нове тисячоліття мусить очистити Землю від диявольської енергетики нові покоління не мусять доживати в радіоактивному звалищі, — наполягали учасники конференції. Аморально залишати вирішення цієї проблеми нашим дітям. Чорнобиль — це останнє попередження людству про те, що "мирного атома" не буває, сьогодні вже зруйнований міф про безпечність атомної енергетики. Проблема має стосуватися одного питання — відповідальності держав за здоров'я та життя сьогоднішнього майбутнього та майбутнього поколінь, за Життя на Землі.

Людмила ЧЕЧЕЛ